

OVER ENKELE OUDE MEESTERS OP DE LONDENSCH TUNTOONSTELLING VAN HOLLANDSCHE KUNST,

EEN LEEKEN-INDRUK,

□ □ □ DOOR A. STHEEMAN □ □ □

II.

DE bezoekers hebben zich gelukkig mogen prijzen den Hercules Seghers uit het Museum te Florence (waarvan geen enkele reproductie de juiste, zeer bijzondere, waarde van de donkere lucht weergeeft) hier te kunnen zien, en ook te kunnen vergelijken met landschappen van Rembrandt en van Koninck, welke schilders elk op eigen wijze speciaal van dezen Seghers hebben geleerd en overgenomen; wat op deze tentoonstelling was na te gaan aan Rembrandt's Rust op de Vlucht naar Egypte en aan Koninck's Gezicht over de Waal-vlakte.

Seghers heeft in dit monochroom aandoend schilderij, in geelbruin, donkergroen en donkerbruin, met grijszwarte lucht, den laatsten stap gedaan — bouwend op de Momper — op den weg der dubbele evolutie (waarvan de ééne als het correlaat is te beschouwen van de andere) *a.* van het kleurrijke, bonte landschap der 16de eeuwsche Vlamingen naar het monochrome landschap (toon- in plaats van kleur-landschap) der 19de eeuwsche Hollanders; *b.* van het romantisch-drukke berglandschap naar het eenvoudige, weinig geaccidenteerde landschap, met hoogstens een heuvel- of berghelling ter zijde.

De romantiek, die het in het uiterlijke der dingen zoekt, zal grillige bodemformatie en lichte, bonte kleuren kiezen; de romantiek, die het in eigen innerlijk zoekt, zal komen tot het sobere landschap en de grijsgetinte monochromie: velerlei tint in groote reeks tusschen de beide grenzen van een paar weinig of niet definieerbare kleuren.

Bij kleur-veelheid worden de dingen (voorwerpen en partijen) afzonderlijk gezien, als onderdeelen van het groote geheel; bij monochromie wordt het geheel gezien, zonder onderdeelen. Voor het 16de eeuwsche oog staat alles (als kleur) bont, en (als ding) afzonderlijk in het geheel; voor het 17de eeuwsche oog is alles ongescheiden, één geheel, zonder deelen, enkel met détails.

En andere factor, die wel in den grond Hollandsch mag worden geacht, is door Seghers hier tot volkomenheid gebracht: de wolkenlucht. Is bij